

Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
T 020 301 04 21
E info@cie-ea.nl
I www.commissieeindtermen.nl

Aan de Minister van Financiën
De heer Ir. J.R.V.A. Dijsselbloem
Postbus 20101
2500 EC 's GRAVENHAGE

Datum	Onderwerp	Referentie	Bijlage(n)	Doorkiesnummer
15 juli 2013	Wettelijke regeling PE voor accountants	JPL		T 020-3010421

Geachte heer Dijsselbloem,

Via deze brief roepen wij u op om een wettelijke regeling voor permanente educatie (PE) van (controlerende) accountants in het leven te roepen. Zo'n regeling zou in ieder geval het vaststellen van eindtermen en toetsing op de nakoming daarvan moeten omvatten alsmede onafhankelijk toezicht op de naleving van de wettelijke eisen. Hieronder lichten wij toe waarom de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) een wettelijke regeling voor PE noodzakelijk acht en welke rol zij daar zelf in zou kunnen vervullen.

Op donderdag 11 juli 2013 heeft de AFM haar rapport met bevindingen inzake de uitvoering van jaarrekeningcontroles door (een deel van de) accountantsorganisaties zonder OOB-vergunning gepubliceerd. De conclusies van dit rapport liegen er niet om. De AFM concludeert dat in maar liefst 79% van de (onderzochte) gevallen de wettelijke controle van jaarrekeningen van onvoldoende kwaliteit is (ernstige tekortkomingen bevatten). Voorts blijkt dat bij 58 van de 78 beoordeelde jaarrekeningen de financiële verslaggeving van onvoldoende kwaliteit is. Daarbij stelt de toezichthouder dat in meer dan de helft van de uitgevoerde controles basale controletechnieken niet of verkeerd zijn toegepast of dat er überhaupt niet of nauwelijks sprake was van het uitvoeren van enige controlewerkzaamheden. De AFM oordeelt dat vooral de kwaliteit van de persoon die de functie van externe accountant vervult, bepalend is voor de kwaliteit van de uitgevoerde wettelijke controle. De AFM dringt enerzijds aan op ingrijpende maatregelen, maar adviseert anderzijds het merendeel van de betrokken accountantsorganisaties om hun vergunning voor het verrichten van wettelijke controles in te leveren.

Wij zijn geschrokken van de bevindingen en conclusies van de AFM. Daarbij is het niet voor het eerst dat de AFM kritisch oordeelt over de uitvoering van wettelijke controles door accountantsorganisaties. Eerdere onderzoeken bij accountantsorganisaties met een OOB-vergunning (big 4 en negen middelgrote accountantsorganisaties) lieten een vergelijkbaar beeld zien.

Aan de basis van de kwaliteit van de uitvoering van controlewerkzaamheden staat de opleiding van de accountant. De accountantsopleidingen (tot AA en RA) voldoen aan de daaraan te stellen eisen. Dat blijkt ook uit het toezicht van CEA op de accountantsopleidingen al zijn ook hier veranderingen gewenst. De AFM bevestigt in haar rapport van 21 maart 2013 naar het onderzoek bij negen middelgrote OOB-vergunninghouders dat de accountantsopleiding van voldoende niveau is. Verbeteringen zijn mogelijk en ook noodzakelijk bij de voortgezette educatie van accountants, in het bijzonder de eisen voor PE. De AFM beveelt in haar rapport van 21 maart 2013 ook aan dat de externe accountant verplicht wordt gesteld om een deel van de PE te besteden aan het op peil brengen, bijhouden of versterken van controlevaardigheden. Zij roept NBA en CEA op om in voldoende mate toe te zien dat de PE van externe accountants een juiste materiële invulling krijgt. Naast vakbekwaamheidseisen voor het behalen van de accountantstitel moeten er dus ook doorlopende vakbekwaamheidseisen komen voor accountants die wettelijke controles van financiële verantwoordingen uitvoeren. Alleen zo kan gewaarborgd worden dat accountants blijven(d) voldoen aan de vakbekwaamheidseisen die noodzakelijk en relevant zijn voor hun functie-uitoefening.

De huidige regeling inzake permanente educatie is (te) vrijblijvend wat betreft de inhoudelijke eisen alsmede de toetsing van die eisen. De NBA heeft in haar Plan van Aanpak naar aanleiding van de lessen uit de kredietcrisis (2010) al ingezet op een minder vrijblijvend regime van PE. Vorige maand heeft de NBA in haar programma 'Het Moet Beter' voor 2014 een verplicht trainingsprogramma voor alle controlerende accountants aangekondigd. Dit is een belangrijk initiatief, maar nog niet voldoende om de vakbekwaamheid van controlebevoegde accountants structureel te verbeteren en zo het vertrouwen in de beroepsuitoefening door accountants te herstellen.

Wij zien hier een aanvullende taak voor CEA die door uw ministerie in 2006 is ingesteld. CEA heeft nu als taak om vakbekwaamheidseisen (in de vorm van eindtermen) voor accountants vast te stellen en er op toe te zien dat accountantsopleidingen voldoen aan de vastgestelde eindtermen. Daarmee wordt geborgd dat beginnende beroepsbeoefenaren voldoen aan de vakbekwaamheidseisen voor het kunnen uitvoeren van wettelijke controles. Nu de AFM stelt dat het vooral de kwaliteit van de individuele accountant is die bepalend is voor de kwaliteit van de uitgevoerde wettelijke controles, pleiten wij voor een wettelijk regime van PE voor alle controlerende accountants waarop onafhankelijk toezicht wordt uitgeoefend.

Zo'n regeling moet minimaal voorzien in de volgende elementen:

- periodiek vaststellen van eindtermen voor permanente educatie voor controlerende accountants, gericht op in ieder geval beheersing van actuele kennis van en vaardigheid in het toepassen van zowel controle- als verslaggevingsstandaarden en andere relevante wet- en regelgeving (belastingrecht, ondernemingsrecht, corporate governance, e.d.);
- het periodiek voorschrijven van trainingen in communicatieve en gedragsvaardigheden die van belang zijn voor controlerende accountants;
- toetsing respectievelijk beoordeling of accountants hebben voldaan aan de vastgestelde eindtermen respectievelijk voorgeschreven trainingen door opleidings- en/of exameninstututen die daarvoor geaccrediteerd zijn, en
- vaststellen dat individuele accountants hebben voldaan aan de eindtermen voor permanente educatie en voorgeschreven trainingen.

Een vergelijkbaar regime van permanente educatie is opgezet voor financiële dienstverleners in het kader van de Wet financieel toezicht, waarin het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD) een rol vervult bij het opstellen van eind- en toetstermen en het erkennen van exameninstututen.

CEA is een deskundig orgaan wat betreft het vaststellen van vakbekwaamheids-eisen voor accountants en houdt nu al toezicht op de eindtermen van de reguliere accountantsopleiding. In het verlengde daarvan ligt het voor de hand dat CEA ook periodiek eindtermen voor permanente educatie opstelt en opleidings- en exameninstututen erkent die voldoen aan de kwaliteitscriteria om die PE-activiteiten te mogen verzorgen. De uitwerking van een nieuw stelsel van permanente educatie dient uiteraard in overleg tussen NBA, CEA en uw ministerie plaats te vinden.

Uiteraard zijn wij graag bereid om onze brief nader bij u toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Commissie Eindtermen Accountantsopleiding
Voor deze de secretaris

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the bottom.

J.P.M.J. Leerentveld RA RE

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de NBA, de AFM en de vaste Kamercommissie voor Financiën.